

**PROGRAM WYCHOWAWCZO-  
PROFILAKTYCZNY  
SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 4  
W SWARZĘDZU  
w r. szk. 2023/2024**

*"Dziecko chce być dobre.*

*Jeśli nie umie - naucz.*

*Jeśli nie wie - wytłumacz.*

*Jeśli nie może - pomóż"*

Janusz Korczak

### **Podstawa prawna:**

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 ze zm.).
- Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989 r. (Dz.U. z 1991 r. nr 120, poz. 526).
- Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz.U. z 2021 r. poz. 1762 ze zm.).
- Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz.U. z 2021 r. poz. 1915 ze zm.).
- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (tekst jedn.: Dz.U. z 2021 r. poz. 1082 ze zm.).
- Ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn.: Dz.U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.).
- Ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn.: Dz.U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.).
- Ustawa z 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tekst jedn.: Dz.U. z 2021 r. poz. 276 ze zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 1449).
- Ustawa z 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz.U. z 2022 r. poz. 1700 ze zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (tekst jedn.: Dz.U. z 2020 r. poz. 1604).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (tekst jedn.: Dz.U. z 2020 r. poz. 1449).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2017 r. poz. 356 ze zm.).
- Rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z 13 lipca 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy (Dz.U. z 2023 r. po. 1367) – zmiana w zakresie § 13 (dot. modyfikacji programu wychowawczo-profilaktycznego).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach,
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym,
- Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2023/2024.
- Statut Szkoły Podstawowej nr 4 im. Jana Brzechwy w Swarzędzu .

## Wstęp

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny realizowany w Szkole Podstawowej nr 4 im. Jana Brzechwy w Swarzędzu opiera się na hierarchii wartości przyjętej przez radę pedagogiczną, radę rodziców i samorząd uczniowski, wynikających z przyjętej w szkole koncepcji pracy. Treści Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego są spójne ze statutem szkoły w tym warunkami i sposobem oceniania wewnątrzszkolnego. Istotą działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły jest współpraca całej społeczności szkolnej oparta na założeniu, że wychowanie jest zadaniem realizowanym w rodzinie i w szkole, która w swojej działalności musi uwzględniać zarówno wolę rodziców, jak i priorytety edukacyjne państwa. Rolą szkoły, oprócz jej funkcji dydaktycznej, jest dbałość o wszechstronny rozwój każdego z uczniów oraz wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny. Wychowanie rozumiane jest jako wspieranie uczniów w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej. Proces wychowania jest wzmacniany i uzupełniany poprzez działania z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży.

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny szkoły tworzy spójną całość ze szkolnym zestawem programów nauczania i uwzględnia wymagania opisane w podstawie programowej.

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny określa sposób realizacji celów kształcenia oraz zadań wychowawczych zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, uwzględniając kierunki i formy oddziaływań wychowawczych, których uzupełnieniem są działania profilaktyczne skierowane do uczniów, rodziców i nauczycieli.

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny został opracowany na podstawie diagnozy w zakresie występujących w środowisku szkolnym potrzeb rozwojowych uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych oraz innych problemów występujących w środowisku szkolnym, z uwzględnieniem:

- wyników nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora,
- ewaluacji ubiegłorocznego programu wychowawczo-profilaktycznego realizowanego w roku szkolnym 2022/2023,
- wniosków i analiz (np. wnioski z pracy zespołów zadaniowych, zespołów przedmiotowych, zespołów wychowawczych),
- wyników kontroli organu nadzoru pedagogicznego,
- innych dokumentów i spostrzeżeń ważnych dla szkoły (np. koncepcja funkcjonowania i rozwoju szkoły opracowana przez dyrektora, uwagi, spostrzeżenia, wnioski nauczycieli, uczniów, rodziców).

Podstawowym celem realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego jest wspieranie dzieci i młodzieży w rozwoju oraz zapobieganie zachowaniom problemowym, ryzykownym. Ważnym elementem realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego jest kultywowanie tradycji i ceremoniału szkoły.

Podstawowe zasady realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego obejmują:

- powszechną znajomość założeń programu – przez uczniów, rodziców i wszystkich pracowników szkoły,
- zaangażowanie wszystkich podmiotów szkolnej społeczności i współpracę w realizacji zadań określonych w programie,
- respektowanie praw wszystkich członków szkolnej społeczności oraz kompetencji organów szkoły (dyrektor, rada rodziców, samorząd uczniowski),
- współdziałanie ze środowiskiem zewnętrznym szkoły (np. udział organizacji i stowarzyszeń wspierających działalność wychowawczą i profilaktyczną szkoły),
- współodpowiedzialność za efekty realizacji programu,
- inne (ważne dla szkoły, wynikające z jej potrzeb, specyfiki).

## **I. MISJA SZKOŁY**

Szkoła Podstawowa nr 4 jest szkołą ogólnodostępną z oddziałami integracyjnymi, specjalnymi oraz oddziałami edukacyjno-terapeutycznymi do których uczęszczają uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym, z niepełnosprawnością ruchową w tym z afazją, z zaburzeniami emocjonalnymi, autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, niedostosowane społecznie, zagrożone niedostosowaniem społecznym, ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.

Misją szkoły jest zapewnienie stymulacji wszechstronnego rozwoju oraz wsparcia każdemu dziecku, nawet takiemu, które nie podniesie miejsca placówki w rankingach międzyszkolnych. Aspektem nadrzędnym i najważniejszą wartością szkoły jest każdy jej uczeń. Misją jest kształtowanie umiejętności nawiązywania kontaktów z rówieśnikami, także przedstawicielami innych kultur. Szkoła zapewnia pomoc we wszechstronnym rozwoju uczniów w wymiarze intelektualnym, psychicznym i społecznym, zapewnia pomoc psychologiczną i pedagogiczną uczniom. Misją szkoły jest uczenie wzajemnego szacunku i uczciwości jako postawy życia w społeczeństwie i w państwie. Jest nią także przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych, kształtowanie postawy odpowiedzialności za siebie i innych oraz troska o bezpieczeństwo uczniów, nauczycieli i rodziców.

Szkoła posiada długoletnią tradycję tworzenia klas integracyjnych i specjalnych. W jej funkcjonowanie wpisywały się i nadal wpisują działania na rzecz tolerancji i otwartości na różnorodność. Uczniowie uczą się udzielania sobie wzajemnego wsparcia w myśl solidarności i uważności na potrzeby innych osób. Dzięki temu zarówno uczniowie funkcjonujący w obszarze normy intelektualnej, jak i poza nią mogą skorzystać z oferty placówki i rozwijać posiadany potencjał

w sposób wszechstronny i dopasowany do ich indywidualnych warunków. Rodzaje dostosowań są dobierane w sposób zindywidualizowany odpowiedni dla każdego ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Specyfiką Szkoły Podstawowej nr 4 w Swarzędzu jest znaczący udział specjalistów szkolnych, którzy minimalizują skutki zaburzeń rozwojowych, zapobiegają zaburzeniom zachowania oraz inicjują różne formy pomocy w środowisku szkolnym i pozaszkolnym uczniów.

Misją szkoły jest „osiągnięcie zaburzonej równowagi między przewartościowanym nauczaniem a niedowartościowanym wychowaniem uzupełnianym o profilaktykę” Kolejnym działaniem priorytetowym jest wspieranie uczniów w sytuacji trwającego konfliktu zbrojnego w Ukrainie oraz wzmacnianie ich zdolności do radzenia sobie z wyzwaniem wynikającym z nasilających się ruchów migracyjnych w obrębie Polski, Europy i świata.

## II. SYLWETKA ABSOLWENTA

Szkoła przygotowuje uczniów do życia w świecie, którego nie jesteśmy w stanie przewidzieć i dopełnienia ról społecznych, których też nie znamy.

Absolwent Szkoły Podstawowej Nr 4 im. Jana Brzechwy w Swarzędzu posiada zasoby i umiejętności do rozwoju ku pełnej dojrzałości:

- w sferze fizycznej: absolwent w swojej aktywności fizycznej wykorzystuje pełnię własnych możliwości i rozwija posiadany potencjał, racjonalnie się odżywia, zna konstruktywne sposoby radzenia sobie ze stresem, przeznacza odpowiednią ilość czasu na sen i odpoczynek, posiada wiedzę na temat współczesnych zagrożeń społecznych i cywilizacyjnych, podejmuje odpowiedzialne decyzje w trosce o bezpieczeństwo własne i innych,
- w sferze emocjonalnej: uczeń posiada umiejętności zarządzania emocjami, rozumie związek między pogorszeniem się stanu zdrowia psychicznego a podejmowaniem zachowań ryzykownych i problemów z tym związanych (np. stosowanie substancji psychoaktywnych, przemocy), zna zasady ochrony zdrowia psychicznego) oraz czynniki chroniące przed zagrożeniami wynikającymi z długotrwałej izolacji społecznej i reżimu sanitarnego),
- w sferze intelektualnej: posiada umiejętność kreatywnego rozwiązywania problemów, określenia własnych preferencji uczenia się, korzystania z różnych sposobów pozyskiwania wiedzy, samodzielnego organizowania własnego warsztatu pracy, aktywnie realizuje zainteresowania i pasje poprzez innowacyjne działania i metodę projektów,
- w sferze społecznej: dobrze funkcjonuje w swoim otoczeniu, posiada umiejętność współpracy, nawiązywania i podtrzymywania relacji międzyludzkich, posiada niezbędne kompetencje komunikacyjne i interpersonalne, ukształtowaną postawę asertywną, empatyczną i tolerancyjną, przestrzega zasady kultury życia codziennego, jest uwrażliwiony na potrzeby innych, uczestniczy w życiu kulturalnym i tworzy własne kreacje artystyczne,
- w sferze duchowej: uczeń charakteryzuje się stabilnym systemem wartości, poczuciem sensu istnienia, pozytywnie patrzy na świat, lubi siebie i innych, kieruje się w codziennym życiu zasadami etyki i moralności, prezentuje aktywną postawę w promowaniu dbałości o środowisko naturalne.

## III. CELE OGÓLNE

Działalność wychowawcza w szkole i placówce polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganie ucznia i wychowanka w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

- 1) **fizycznej** – ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia i wychowanka wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowanie zachowań prozdrowotnych, w tym w zakresie przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się chorób cywilizacyjnych,
- 2) **psychicznej** – ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia kompetencji, pozytywnej samooceny, chęci do życia i witalności, ukształtowanie postaw sprzyjających rozwijaniu własnego potencjału, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi uczniów, zdrowiu i dobrej kondycji psychicznej, poszerzenie kompetencji i świadomości znaczenia wsparcia w sytuacji kryzysowej osób z najbliższego otoczenia uczniów (rodziców, nauczycieli i wychowawców, specjalistów w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, rówieśników),
- 3) **społecznej** – ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz dokonywania wyborów, a także doskonaleniu umiejętności wypełniania ról społecznych, kreowanie postaw pro społecznych w sytuacji kryzysowej (np. sytuacja kryzysowa uczniów z Ukrainy),
- 4) **aksjologicznej** – ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia, rozwijanie poczucia odpowiedzialności społecznej w sytuacjach kryzysowych zagrażających całemu społeczeństwu

**Działalność wychowawcza obejmuje w szczególności:**

- 1) współdziałanie całej społeczności szkoły na rzecz kształtowania u uczniów wiedzy, umiejętności i postaw określonych w sylwetce absolwenta,
- 2) kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie i odpowiedzialność za własny rozwój należą do jednych z najważniejszych wartości w życiu, a decyzje w tym zakresie podejmowane są w poczuciu odpowiedzialności za siebie i innych,
- 3) współpracę z rodzicami lub opiekunami uczniów w celu budowania spójnego systemu wartości oraz kształtowania postaw prozdrowotnych i promowania zdrowego stylu życia oraz zachowań proekologicznych,
- 4) wzmacnianie wśród uczniów i wychowanków więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną, a także rozwijania postawy współodpowiedzialności za własne otoczenie społeczne, fizyczne i przyrodnicze,

- 5) kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole lub placówce, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, wychowanków i wychowawców, a także nauczycieli, wychowawców i rodziców lub opiekunów, w tym wzmacnianie więzi z rówieśnikami oraz nauczycielami i wychowawcami,
- 6) kształtowanie u uczniów postawy akceptacji i ciekawości poznawczej wobec różnic kulturowych prezentowanych przez uczniów – cudzoziemców,
- 7) doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami oraz ich rodzicami lub opiekunami oraz warsztatowej pracy z grupą uczniów,
- 8) wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców oraz rodziców lub opiekunów,
- 9) kształtowanie u uczniów postaw prospołecznych, w tym poprzez możliwość udziału w działaniach z zakresu wolontariatu, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu uczniów w życiu społecznym,
- 10) przygotowanie uczniów do aktywnego uczestnictwa w kulturze i sztuce narodowej i światowej,
- 11) wspieranie edukacji rówieśniczej i programów rówieśniczych mających na celu modelowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych
- 12) wykształcenie u uczniów, nauczycieli i rodziców postrzegania sytuacji kryzysowych jako szansy na „zmianę” mogącą przynieść trwałe wartości, np. umiejętność zapobiegania bezradności będącej początkiem pogorszenia kondycji psychicznej człowieka i jej negatywnych skutków

Działalność edukacyjna w szkole polega na stałym poszerzaniu i ugruntowywaniu wiedzy i umiejętności u uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców z zakresu promocji zdrowia i zdrowego stylu życia.

**Działalność edukacyjna obejmuje w szczególności:**

- 1) poszerzenie wiedzy rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, a także suplementów diet i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach,
- 2) rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów,
- 3) doskonalenie kompetencji nauczycieli, wychowawców, rodziców w zakresie profilaktyki oraz rozpoznawania wczesnych symptomów depresji i innych zaburzeń afektywnych u dzieci i starszej młodzieży,

- 4) poszerzanie wiedzy uczniów, nauczycieli, rodziców na temat wpływu sytuacji kryzysowej (np. wywołanej działaniami wojennymi na terenie Ukrainy) na funkcjonowanie każdego człowieka oraz możliwości uzyskania pomocy w szkole i poza szkołą,
- 5) kształtowanie u uczniów umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji,
- 6) kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów i wychowanków w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu,
- 7) poszerzanie wiedzy uczniów na temat metod przeciwdziałania chorobom cywilizacyjnym, zasad higieny zapobiegającym innemu rodzajowi zagrożeniom zdrowotnym,
- 8) prowadzenie wewnątrzszkolnego doskonalenia kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, oraz podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej,
- 9) doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, norm rozwojowych i zaburzeń zdrowia psychicznego wieku rozwojowego,
- 10) poszerzanie wiedzy uczniów na temat konsekwencji nadużywania multimediów (uzależnienie cyfrowe),
- 11) doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki uzależnienia od multimediów.

Działalność informacyjna w szkole polega na dostarczaniu rzetelnych i aktualnych informacji, dostosowanych do wieku oraz możliwości psychofizycznych odbiorców, na temat zagrożeń i rozwiązywania problemów związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, wpływu niskiego poziomu kondycji psychicznej na funkcjonowanie w życiu, skierowanych do uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów, a także nauczycieli i wychowawców oraz innych pracowników szkoły.

**Działalność informacyjna obejmuje w szczególności:**

- 1) dostarczenie aktualnych informacji nauczycielom, wychowawcom i rodzicom lub opiekunom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych i innych zagrożeń cywilizacyjnych,

- 2) udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów w przypadku używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych,
- 3) udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów w przypadku obniżonej kondycji psychicznej, depresji, innych problemów psychologicznych i psychiatrycznych, jako skutków sytuacji traumatycznych i kryzysowych (np. działania wojenne na Ukrainie),
- 4) przekazanie informacji uczniom i wychowankom, ich rodzicom lub opiekunom oraz nauczycielom i wychowawcom na temat konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem przepisów ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- 5) informowanie uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkół i placówek z Policją w sytuacjach zagrożenia narkomanią oraz uzależnieniami od innych środków zmieniających świadomość,
- 6) udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów w przypadku uzależnienia cyfrowego (np. możliwość udziału w Pilotażowym Programie skierowanym do dzieci i młodzieży uzależnionych od nowych technologii cyfrowych, rekomendowanym przez NFZ i Ministerstwo Zdrowia),
- 7) udostępnienie informacji o możliwościach różnorodnego wsparcia uczniów z Ukrainy.

Działalność profilaktyczna w szkole polega na realizowaniu działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej.

#### **Działalność profilaktyczna obejmuje:**

- 1) wspieranie wszystkich uczniów i wychowanków w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka używania przez nich środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych,
- 2) wspieranie uczniów i wychowanków, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na ryzyko zachowań ryzykownych,
- 3) wspieranie uczniów i wychowanków, u których rozpoznano wczesne objawy używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych lub występowania innych zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia,

- 4) wspieranie uczniów i wychowanków, u których rozpoznano objawy depresji lub obniżenia kondycji psychicznej, a także prowadzenie działań profilaktycznych wobec wszystkich uczniów szkoły,
- 5) wspieranie uczniów i wychowanków, u których zaobserwowano uzależnienie od technologii cyfrowych, a także prowadzenie działań profilaktycznych wobec wszystkich uczniów szkoły (np. przekierowywanie ich uwagi na rozwój indywidualnych zainteresowań oraz angażowanie uczniów do aktywności w różnych dziedzinach),
- 6) wspieranie uczniów i wychowanków w nauce zasad higieny i bezpieczeństwa oraz poszanowania mienia,
- 7) wspieranie uczniów i wychowanków w rozwoju szerokiego spektrum adekwatnych zachowań w sytuacjach trudnych, jak wypadki i nieprzewidziane trudności zdrowotne swoje i innych osób.

Działania te obejmują w szczególności:

- 1) realizowanie wśród uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych oraz realizowanych celów profilaktycznych,
- 2) przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej pozytywnej formy działalności zaspakajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej,
- 3) kształtowanie i wzmacnianie norm przeciwnych używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych przez uczniów, a także norm przeciwnych podejmowaniu innych zachowań ryzykownych,
- 4) poszerzenie kompetencji osób oddziałujących na uczniów (nauczycieli, rodziców, wychowawców, specjalistów) w zakresie wczesnego rozpoznawania objawów depresji, stanów lękowych, objawów uzależnienia od technologii cyfrowych, objawów chorób cywilizacyjnych (np. nadwaga, zaburzenia wynikające z braku aktywności fizycznej),
- 5) doskonalenie zawodowe nauczycieli i wychowawców w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów i wychowanków zachowań ryzykownych,
- 6) włączanie, w razie potrzeby, w indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny (IPET), o którym mowa w art. 127 ust. 3 ustawy Prawo oświatowe, działań z zakresu przeciwdziałania używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych.
- 7) włączanie, w razie potrzeby szkoleń z zakresu udzielania pierwszej pomocy dla uczniów szkoły ,
- 8) prowadzenie rozmów, pogadarek i zajęć lekcyjnych na rzecz utrwalenia u uczniów postawy odpowiedzialności za stan swojego otoczenia, w tym zaznajomienie uczniów z właściwymi sposobami korzystania z wyposażenia szkoły.

W bieżącym roku szkolnym najważniejsze działania w pracy wychowawczej są ukierunkowane na:

- wspomaganie rozwoju ucznia w sferze emocjonalnej, społecznej i twórczej,
- wzbudzanie poczucia przynależności do grupy,
- wspieranie kompetencji wychowawczych rodziców uczniów oraz pogłębianie współpracy na rzecz spójnych międzyśrodowiskowych oddziaływań wychowawczych,
- utrwalanie u uczniów świadomego respektowania podstawowych zasad higieny,
- rozbudzanie poczucia własnej wartości, wiary we własne siły i możliwości,
- budowanie poczucia tożsamości regionalnej, narodowej i europejskiej,
- przeciwdziałanie przemocy, agresji i uzależnieniom,
- przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych,
- troska o szeroko pojęte bezpieczeństwo podopiecznych, nauczycieli i rodziców,
- minimalizowanie negatywnych skutków sytuacji kryzysowej wywołanej działaniami wojennymi na terenie Ukrainy, w jakiej znaleźli się uczniowie przybyli z tego państwa.

Strategie działań w sytuacji wystąpienia zachowań przemocowych ze strony uczniów, pracowników szkoły i rodziców reguluje osobny dokument dotyczący przeciwdziałania przemocy i agresji.

Zadania profilaktyczne programu to:

- zapoznanie z normami zachowania obowiązującymi w szkole,
- znajomość zasad ruchu drogowego – bezpieczeństwo w drodze do szkoły,
- promowanie zdrowego stylu życia,
- kształtowanie nawyków prozdrowotnych,
- rozpoznawanie sytuacji i zachowań ryzykownych, w tym korzystanie ze środków psychoaktywnych (lekarstw bez wskazań lekarskich, papierosów, alkoholu i narkotyków),
- eliminowanie z życia szkolnego agresji i przemocy rówieśniczej,
- niebezpieczeństwa związane z nadużywaniem komputera, Internetu, telefonów komórkowych i telewizji,

- wzmacnianie poczucia własnej wartości uczniów, podkreślanie pozytywnych doświadczeń życiowych, pomagających młodym ludziom ukształtować pozytywną tożsamość,
- uczenie sposobów wyrażania własnych emocji i radzenia sobie ze stresem
- uczenie dbałości o zdrowie psychiczne oraz wzmacnianie poczucia oparcia w najbliższym środowisku (rodzina, nauczyciele, specjaliści) w sytuacjach trudnych,
- nawiązywanie efektywnej współpracy z rodzicami uczniów na rzecz adekwatnego i spójnego wspierania rozwoju dzieci i młodzieży.

#### **IV. STRUKTURA ODDZIAŁYWAŃ WYCHOWAWCZYCH**

##### **Dyrektor szkoły:**

- stwarza warunki dla realizacji procesu wychowawczego w szkole,
- sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez aktywne działania prozdrowotne, dba o prawidłowy poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły,
- inspiruje nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu innowacyjnych działań programowych, organizacyjnych lub metodycznych, których celem jest rozwijanie kompetencji uczniów,
- stwarza warunki do działania w szkole lub placówce: wolontariuszy, stowarzyszeń i innych organizacji, w tym organizacji harcerskich, których celem statutowym jest działalność wychowawcza lub rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły,
- współpracuje z zespołem wychowawców, pedagogiem specjalnym, pedagogiem, psychologiem szkolnym, oraz Samorządem Uczniowskim, wspomaga nauczycieli w realizacji zadań,
- czuwa nad realizowaniem przez uczniów obowiązku szkolnego,
- nadzoruje zgodność działania szkoły ze statutem, w tym dba o przestrzeganie zasad oceniania, praw uczniów, kompetencji organów szkoły,
- motywuje nauczycieli i specjalistów do opracowania modelu wsparcia i pomocy uczniom przeżywającym trudności psychiczne,
- monitoruje współpracę pedagoga specjalnego z nauczycielami, wychowawcami, innymi specjalistami oraz umacnia wspierającą rolę pedagoga specjalnego w rozpoznawaniu przyczyn niepowodzeń edukacyjnych uczniów lub trudności w ich

funkcjonowaniu, w tym barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie ucznia i jego uczestnictwo w życiu przedszkola, szkoły lub placówki,

- stwarza warunki do poszukiwania optymalnych rozwiązań w zakresie budowania systemu działań wspierających kondycję psychiczną uczniów,
- inspiruje wszystkie grupy społeczności szkolnej do budowania dobrych wzajemnych relacji w środowisku szkolnym, jako czynnika zwiększającego skuteczność i efektywność udzielanego wsparcia,
- dostosowuje ofertę zajęć pozalekcyjnych do oczekiwań uczniów w celu stworzenia warunków do realizacji pasji, udziału w zajęciach sportowych, kontaktu z przyrodą, a także kontaktu bezpośredniego uczniów ze sobą, z zachowaniem zasad sanitarnych,
- dokonuje analizy obciążeń nauczycieli, wychowawców i pedagogów czynnościami formalnymi (np. prowadzeniem dokumentacji uzupełniającej, sprawozdań), w miarę możliwości redukuje ich ilość, analizuje dotychczasowe procedury i regulaminy, aby odciążyć kadrę na rzecz tworzenia warunków do nawiązywania indywidualnych relacji z uczniami i klasami czuwa nad wykorzystaniem lekcji wychowawczych do budowania systemu wsparcia psychicznego
- czuwa nad intensyfikowaniem współpracy nauczycieli i wychowawców z pedagogiem specjalnym, pedagogiem, psychologiem szkolnym oraz pracownikami poradni psychologiczno-pedagogicznych w celu szybkiego i skutecznego reagowania na zaobserwowane problemy uczniów,
- czuwa nad wykonywaniem zadań przez specjalistów szkoły – pedagog specjalny, pedagog, psycholog i inni specjaliści powinni aktywnie włączać się do bezpośredniej pracy profilaktycznej i bezpośredniego wsparcia uczniów i rodziców, służyć doradztwem dla nauczycieli, wspierać ich w identyfikowaniu problemów uczniów i prowadzeniu z uczniami zajęć wspierających, integracyjnych, profilaktycznych,
- inicjuje utworzenie systemu wsparcia nauczycieli, wychowawców, innych psychologów czy pedagogów, którym trudno jest wspierać uczniów z uwagi na to, że sami przeżywają stan silnego przygnębienia, przemęczenia lub przechodzą inny kryzys psychiczny inspiruje do podejmowania adekwatnej współpracy ze środowiskiem rodzinnym uczniów, a w wypadkach szczególnych dokonuje mediacji w relacjach rodziców i nauczycieli oraz uczniów,
- nadzoruje realizację Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego.

#### **Rada pedagogiczna:**

- uczestniczy w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły i potrzeb w zakresie działań profilaktycznych,

- dokonuje wyboru programów profilaktycznych wspierających uczniów psychicznie i uczących umiejętności radzenia sobie z wyzwaniami opracowuje projekt programu wychowawczo-profilaktycznego i uchwała go w porozumieniu z Radą rodziców,
- opracowuje i zatwierdza dokumenty i procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością, a także depresją, zaburzeniami lękowymi i uzależnieniami od technologii cyfrowych,
- uczestniczy w realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego,
- uczestniczy w ewaluacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego.

#### **Nauczyciele:**

- współpracują z wychowawcami klas, innymi nauczycielami, pedagogiem specjalnym, pedagogiem, psychologiem, innymi specjalistami w zakresie realizacji zadań wychowawczych i profilaktycznych, uczestniczą w realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego,
- reagują na obecność w szkole osób obcych, które swoim zachowaniem stwarzają zagrożenie dla ucznia,
- reagują na przejawy depresji, innych zaburzeń afektywnych, agresji, niedostosowania społecznego i uzależnień uczniów, w tym uzależnień od technologii cyfrowych,
- przestrzegają obowiązujących w szkole procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością, a także depresją i innymi zaburzeniami codziennego funkcjonowania
- wspierają uczniów – cudzoziemców w pokonywaniu trudności związanych z wcześniejszym kształceniem za granicą oraz różnicami kulturowymi, w tym uczniów z Ukrainy w szczególności z powodu sytuacji kryzysowej, w jakiej się znaleźli,
- zapewniają atmosferę współpracy, zaufania, otwartości, wzajemnego wspomaganie,
- kształcą i wychowują dzieci w duchu patriotyzmu i demokracji,
- rozmawiają z uczniami i rodzicami o zachowaniu i frekwencji oraz postępach w nauce na swoich zajęciach,
- wspierają zainteresowania, pasje i rozwój osobowy ucznia,
- zachęcają uczniów do podejmowania różnego rodzaju aktywności fizycznej.

#### **Wychowawcy klas:**

- diagnozują sytuację wychowawczą w klasie, zapewniają atmosferę współpracy, zaufania, otwartości, wzajemnego wspomaganie,

- rozpoznają potrzeby uczniów w zakresie ochrony zdrowia psychicznego, w tym zagrożenia wynikające np. sytuacji kryzysowej uczniów ukraińskich,
- rozpoznają indywidualne potrzeby rozwojowe uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych, a także nadużywaniem technologii cyfrowych,
- na podstawie dokonanego rozpoznania oraz celów i zadań określonych w Szkolnym Programie Wychowawczo-Profilaktycznym opracowują plan pracy wychowawczej dla klasy na dany rok szkolny, uwzględniając specyfikę funkcjonowania zespołu klasowego i potrzeby uczniów,
- przygotowują sprawozdanie z realizacji planu pracy wychowawczej i wnioski do dalszej pracy,
- zapoznają uczniów swoich klas i ich rodziców z prawem wewnątrzszkolnym i obowiązującymi zwyczajami, tradycjami szkoły,
- oceniają zachowanie uczniów swojej klasy, zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami—współpracują z innymi nauczycielami uczącymi w klasie, rodzicami uczniów, pedagogiem specjalnym, pedagogiem szkolnym oraz specjalistami pracującymi z uczniami o specjalnych potrzebach,
- wspierają uczniów potrzebujących pomocy, znajdujących się w trudnej sytuacji,
- rozpoznają oczekiwania swoich uczniów i ich rodziców,
- dbają o dobre relacje uczniów w klasie, utrzymywanie kontaktów rówieśniczych, rozwijanie wzajemnej pomocy i współpracy grupowej,
- podejmują działania profilaktyczne w celu przeciwdziałania niewłaściwym zachowaniom podopiecznych,
- współpracują z sądem, policją, innymi osobami i instytucjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży,
- podejmują działania w zakresie poszerzania własnych kompetencji wychowawczych.

#### **Pedagog specjalny, m.in.:**

- współpracuje z nauczycielami, wychowawcami, specjalistami, rodzicami i uczniami w:
  - rekomendowaniu dyrektorowi działań w zakresie zapewnienia aktywnego uczestnictwa uczniów w życiu szkoły oraz tworzeniu warunków

dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami,

- prowadzeniu badań i działań diagnostycznych związanych z rozpoznawaniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów,
- rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych uczniów,
- udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej w bezpośredniej pracy z uczniami,
- współpracuje, w zależności od potrzeb, z innymi podmiotami (m.in. poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, placówkami doskonalenia nauczycieli, przedszkolami, innymi szkołami i placówkami, organizacjami pozarządowymi, pomocą nauczyciela, pracownikiem socjalnym, asystentem rodziny),
- przedstawia radzie pedagogicznej propozycje w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli w zakresie wymienionych wyżej zadań.

#### **Pedagog szkolny/psycholog:**

- diagnozuje środowisko wychowawcze, w tym stan kondycji psychicznej uczniów,
- uczestniczy w poszukiwaniu nowych rozwiązań na rzecz budowania szkolnego systemu ochrony zdrowia psychicznego uczniów,
- zapewnia uczniom pomoc psychologiczną w odpowiednich formach,
- współpracuje z rodzicami uczniów potrzebującymi szczególnej troski wychowawczej lub stałej opieki, wsparcia psychologicznego,
- zabiega o różne formy pomocy wychowawczej i materialnej dla uczniów,
- współpracuje z rodzicami w zakresie działań wychowawczych i profilaktycznych, udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej rodzicom uczniów,
- współpracuje z placówkami wspierającymi proces dydaktyczno-wychowawczy szkoły i poszerzającymi zakres działań o charakterze profilaktycznym, w tym z poradnią psychologiczno-pedagogiczną,
- wspiera nauczycieli, wychowawców, inne osoby pracujące z uczniami w identyfikacji problemów uczniów, w tym wczesnych objawów depresji i innych zaburzeń afektywnych, a także w udzielaniu im wsparcia,
- rozwija współpracę z nauczycielami, wychowawcami, a także pracownikami poradni psychologiczno-pedagogicznych w celu szybkiego i skutecznego reagowania na zaobserwowane problemy uczniów,

- aktywnie włącza się do bezpośredniej pracy profilaktycznej i bezpośredniego wsparcia uczniów i rodziców, służy doradztwem dla nauczycieli, wspiera ich w identyfikowaniu problemów uczniów i prowadzeniu z uczniami zajęć wspierających, integracyjnych, profilaktycznych,
- wspiera nauczycieli, wychowawców, innych psychologów czy pedagogów, którym trudno jest wspierać uczniów w związku z tym, że sami przeżywają stan silnego przygnębienia, przemęczenia lub przechodzą inny kryzys psychiczny
- promuje budowanie dobrych, wzajemnych relacji pomiędzy wszystkimi grupami społeczności szkolnej, jako czynnika zwiększającego skuteczność i efektywność udzielanego wsparcia.

#### **Rodzice:**

- współtworzą Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny,
- uczestniczą w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły,
- uczestniczą w poszukiwaniu nowych rozwiązań na rzecz budowania szkolnego systemu ochrony zdrowia psychicznego uczniów,
- uczestniczą w wywiadówkach organizowanych przez szkołę,
- zasięgają informacji na temat swoich dzieci w szkole,
- współpracują z wychowawcą klasy i innymi nauczycielami uczącymi w klasie,
- współpracują z pedagogiem i psychologiem szkolnym, pedagogiem specjalnym i szkolnymi specjalistami,
- dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez uczniów,
- Rada Rodziców – uchwała w porozumieniu z Radą Pedagogiczną Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny.

#### **Samorząd uczniowski:**

- jest inspiratorem i organizatorem życia kulturalnego uczniów szkoły, działalności oświatowej, sportowej oraz rozrywkowej zgodnie z własnymi potrzebami i możliwościami organizacyjnymi w porozumieniu z dyrektorem,
- uczestniczy w diagnozowaniu sytuacji wychowawczej szkoły,
- uczestniczy w poszukiwaniu nowych rozwiązań na rzecz budowania szkolnego systemu ochrony zdrowia psychicznego uczniów,
- prowadzi akcje pomocy dla potrzebujących kolegów,
- reprezentuje postawy i potrzeby środowiska uczniowskiego,

- propaguje ideę samorządności oraz wychowania w demokracji,
- dba o dobre imię i honor szkoły oraz wzbogaca jej tradycję,
- może podejmować działania z zakresu wolontariatu.

## **V. KALENDARZ UROCZYŚĆ SZKOLNYCH W ROKU SZKOLNYM 2022/2023.**

Uroczystości szkolne organizowane są na podstawie Kalendarza Uroczystości Szkolnych. Stanowi on podstawę regulującą to, jakie wydarzenia będą miały miejsce, kiedy się odbędą oraz jaka będzie ich tematyka. Kalendarz Uroczystości Szkolnych stanowi odrębny dokument wpływający na pracę szkoły.

## **VI. SZCZEGÓŁOWE CELE WYCHOWAWCZE DO REALIZACJI W ROKU SZKOLNYM 2023/2024**

Kreowanie zdrowego, bezpiecznego i przyjaznego środowiska szkoły m.in. przez:

- kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, a także nauczycieli, rodziców i uczniów,
- zwiększanie świadomości uczniów na temat powstawania, funkcjonowania, przejawów i skutków dyskryminacji i narzędzi ich zwalczania,
- integrowanie środowiska szkoły, w tym uczniów z niepełnosprawnościami, przewlekle chorych i odmiennych kulturowo,
- rozwijanie kompetencji społecznych uczniów, wspieranie ich działalności wolontaryjnej,
- wzmacnianie wśród uczniów więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną,
- rozwijanie potencjału szkoły w zakresie bezpiecznego funkcjonowania uczniów,
- rozwijanie kompetencji wychowawczych nauczycieli i uczniów,
- zwiększanie roli rodziców w szkole,
- współpraca z instytucjami wspierającymi działania szkoły z zakresu profilaktyki i bezpieczeństwa: policją, prokuraturą, poradnią psychologiczno- pedagogiczną, sądem rodzinnym,
- kontynuowanie realizacji założeń programu „Szkoła Promująca Zdrowie” jako priorytetowego w kontekście budowania podstaw umiejętności wdrażania i realizowania zdrowego trybu życia wśród uczniów,

- realizacja programów i projektów profilaktycznych:

- „Bieg po zdrowie” w klasach 4,
- „Nawigacja w każdą pogodę” w klasach 6,
- „Trzymaj formę” wśród całej społeczności szkolnej,
- „Znamię? Znam je” wśród całej społeczności szkolnej,
- Projekt edukacyjny Sieci Antysmogowej „Czysty Swarzędz” wśród całej społeczności szkolnej.

W poszczególnych sferach funkcjonowania człowieka cele szczegółowe obejmują następujące działania:

1. Edukacja zdrowotna:

- promocja zdrowego stylu życia, jako wyboru opartego o system wartości ucznia,
- profilaktyka uzależnień,
- profilaktyka niepowodzeń szkolnych,
- doradztwo i orientacja zawodowa,
- zwrócenie szczególnej uwagi na zagrożenia ochrony klimatu,
- wsparcie emocjonalne i psychiczne w czasie sytuacjach kryzysowych-, ataku terrorystycznego, konfliktu zbrojnego,

2. Kształtowanie postaw społecznych:

- podnoszenie jakości współżycia w grupie opartego na uniwersalnych zasadach etyki,
- edukacja włączająca jako zapewnienie prawidłowego rozwoju uczniów niepełnosprawnych w szkole ogólnodostępnej,
- gospodarowanie środkami finansowymi, w tym oszczędzania,
- podkreślanie korzyści ze znajomości prawa w codziennym życiu,

3. Wdrażanie uczniów do podejmowania i przyjmowania pomocy rówieśniczej:

- pomoc w adaptacji uczniom nowoprzyjętym (oprowadzenie po szkole, przedstawienie grupie rówieśniczej, wdrożenie do kontaktów społecznych z innymi uczniami)

- wspieranie w radzeniu sobie z wyzwaniami dydaktycznymi (przekazywanie informacji uczniom nieobecny, wspieranie orientacji w aktualnych zobowiązaniach, wspólne odrabianie lekcji poza czasem zajęć szkolnych)
- pomoc w adaptacji uczniom z doświadczeniem migracyjnym (wsparcie w przystosowaniu do aktualnych warunków zamieszkania i nauki, pomoc językowa)
- pomoc w integracji międzyuczniowskiej poprzez cykliczne losowanie miejsca w sali lekcyjnej
- kontynuowanie tradycji szkolnych wspierania uczniów poprzez akcje świąteczne (np. Choinka Pełna Niespodzianek), organizowanie zbiórek (np. na rzecz fundacji „Dzieciaki Czwórki”, a także uczniów i ich rodzin w sytuacji kryzysu np. pożar domu/ mieszkania, utraty mienia), organizacja charytatywnych koncertów i wydarzeń sportowych
- w ramach potrzeb wdrażanie treningów umiejętności społecznych dla całych klas lub grup uczniów

#### 4. Wartości, normy i wzory zachowań:

- nakierowanie na zdrowie jako na wartość szczególną- umożliwiającą samorealizację w pozostałych obszar
- kształtowanie tożsamości patriotycznej i lokalnej,
- rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczości u uczniów.

#### 4. Bezpieczeństwo- profilaktyka zachowań ryzykownych:

- zapobieganie agresji i przemocy,
- bezpieczeństwo na terenie szkoły i poza nią,
- rozwijanie kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli, bezpieczne i odpowiedzialne korzystanie z zasobów dostępnych w sieci.

## VII. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

Obszar	Odbiorcy	Zadania
Edukacja zdrowotna	Klasy I - III, oddziały przedszkolne	<ul style="list-style-type: none"><li>• zapoznanie z podstawowymi zasadami dbałości o zdrowie własne i innych, kształtowanie umiejętności kreowania środowiska sprzyjającego zdrowemu stylowi życia;</li><li>• zapoznanie z zasadami zdrowego, racjonalnego odżywiania się, higieny osobistej i aktywności fizycznej;</li><li>• przygotowanie do podejmowania działań mających na celu zdrowy styl życia w aspekcie fizycznym i psychicznym;</li><li>• kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie;</li><li>• rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ochrony przyrody w swoim środowisku;</li><li>• kształtowanie umiejętności analizy zjawisk przyrodniczych, rozumowania przyczynowo-skutkowego;</li><li>• uświadomienie wpływu przyrody nieożywionej na życie ludzi, zwierząt i roślin;</li><li>• kształtowanie wytrwałości w działaniu i dążeniu do celu, umiejętności adekwatnego zachowania się w sytuacjach zwycięstwa i porażki.</li></ul>
Edukacja zdrowotna	Klasy IV	<ul style="list-style-type: none"><li>• nabycie podstawowej wiedzy na temat stresu;</li><li>• inspirowanie młodzieży do myślenia o własnej motywacji do podejmowania działań prozdrowotnych;</li><li>• nabywanie umiejętności gromadzenia i porządkowania wiedzy o sobie;</li><li>• kształtowanie postaw otwartych na poszukiwanie pomocy oraz porady, kiedy zaczynają się trudności i kiedy wybór jest ważny i trudny;</li></ul>

		<ul style="list-style-type: none"> <li>kształtowanie postaw prozdrowotnych poprzez promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia.</li> </ul>
Edukacja zdrowotna	Klasy V	<ul style="list-style-type: none"> <li>zachęcanie uczniów do pracy nad własną motywacją oraz analizą czynników, które ich demotywują;</li> <li>kształtowanie umiejętności podejmowania i realizacji zachowań prozdrowotnych;</li> <li>prezentowanie sposobów pokonywania własnych słabości oraz akceptowania ograniczeń i niedoskonałości;</li> <li>kształtowanie umiejętności i motywacji do prowadzenia zdrowego i aktywnego stylu życia.</li> </ul>
Edukacja zdrowotna	Klasy VI	<ul style="list-style-type: none"> <li>kształtowanie umiejętności rozpoznawania własnych cech osobowości;</li> <li>kształtowanie konstruktywnego obrazu własnej osoby, np. świadomości mocnych i słabych stron;</li> <li>rozwijanie właściwej postawy wobec zdrowia i życia jako najważniejszych wartości. Doskonalenie i wzmacnianie zdrowia fizycznego.</li> </ul>
Edukacja zdrowotna	Klasy VII	<ul style="list-style-type: none"> <li>kształtowanie postawy proaktywnej, w której uczeń przejmuje inicjatywę, ale też odpowiedzialność za swoje działania i decyzje;</li> <li>kształtowanie umiejętności świadomego wyznaczania sobie konkretnych celów;</li> <li>rozwijanie umiejętności hierarchizacji zadań;</li> <li>podnoszenie poczucia własnej wartości poprzez określanie osobistego potencjału;</li> <li>kształtowanie świadomości własnego ciała z uwzględnieniem zmian fizycznych i psychicznych w okresie dojrzewania.</li> <li>rozwijanie właściwej postawy wobec zdrowia i życia jako najważniejszych wartości. Doskonalenie i wzmacnianie zdrowia fizycznego.</li> </ul>

Edukacja zdrowotna	Klasy VIII	<ul style="list-style-type: none"> <li>• kształtowanie postawy uczniów nastawionej na rozwiązania – charakteryzującej się samoświadomością, wyobraźnią, kreatywnością;</li> <li>• kształtowanie umiejętności wyznaczania sobie celów krótko- i długoterminowych;</li> <li>• rozwijanie umiejętności ustalania priorytetów, uwzględniając kryteria ważności i pilności;</li> <li>• rozwijanie umiejętności oceny własnych możliwości;</li> <li>• kształtowanie świadomości dotyczącej wykorzystania ruchu w życiu człowieka jako skutecznego sposobu dbania o zdrowie psychiczne.</li> <li>• kształtowanie umiejętności samodzielnego wyboru zachowań chroniących zdrowie</li> </ul>
Kształtowanie postaw społecznych	Klasy I- III, oddziały przedszkolne	<ul style="list-style-type: none"> <li>• kształtowanie podstawowych umiejętności komunikacyjnych;</li> <li>• rozwijanie umiejętności formułowania prostych wniosków na podstawie obserwacji i własnych doświadczeń;</li> <li>• kształtowanie umiejętności przestrzegania obowiązujących reguł;</li> <li>• kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji z rówieśnikami, rozpoznawania ich potrzeb, zgodnej współpracy z innymi, z zachowaniem obowiązujących norm i reguł kultury osobistej;</li> <li>• przygotowanie do sprawiedliwego i uczciwego oceniania zachowania własnego i innych ludzi;</li> <li>• zapoznanie z podstawowymi prawami i obowiązkami wynikającymi z roli ucznia oraz członka szkolnej społeczności, rodziny i kraju;</li> <li>• rozwijanie empatii, umiejętności podejmowania działań mających na celu pomoc słabszym i potrzebującym, umiejętności rozwiązywania konfliktów i sporów.</li> </ul>
Kształtowanie	Klasy IV	<ul style="list-style-type: none"> <li>• kształtowanie umiejętności właściwej komunikacji, stanowiącej podstawę współdziałania;</li> </ul>

postaw społecznych		<ul style="list-style-type: none"> <li>kształtowanie umiejętności asertywnego wyrażania własnych potrzeb;</li> <li>rozwijanie wrażliwości na potrzeby i trudności innych ludzi;</li> <li>kształtowanie postawy szacunku i zrozumienia wobec innych osób;</li> <li>rozwijanie zdolności do inicjowania i podtrzymywania znaczących głębszych relacji;</li> <li>budowanie atmosfery wzajemnego szacunku w społeczności szkolnej.</li> </ul>
Kształtowanie postaw społecznych	Klasy V	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozwijanie umiejętności rozumienia innych, która sprzyja efektywnej współpracy;</li> <li>wyzwalanie chęci do działania na rzecz innych osób w celu poprawy ich sytuacji (wolontariat);</li> <li>rozwijanie poczucia przynależności do grupy (klasa, samorząd uczniowski, klub, drużyna,);</li> <li>kształtowanie otwartości na doświadczenia innych ludzi, ich sposobów rozwiązywania problemów, na nową wiedzę;</li> <li>rozwijanie świadomości dotyczącej roli osób znaczących i autorytetów.</li> </ul>
Kształtowanie postaw społecznych	Klasy VI	<ul style="list-style-type: none"> <li>kształtowanie umiejętności współpracy w dążeniu do osiągnięcia celu;</li> <li>uwrażliwianie na różne obszary ludzkich problemów i potrzeb poprzez krzewienie potrzeby udzielania pomocy (wolontariat);</li> <li>rozwijanie umiejętności komunikacyjnych: wyrażanie własnych opinii, przekonań i poglądów;</li> <li>rozwijanie świadomości roli i wartości rodziny w życiu człowieka;</li> <li>rozwijanie samorządności</li> </ul>
Kształtowanie	Klasy VII	<ul style="list-style-type: none"> <li>kształtowanie umiejętności wchodzenia w interakcje z ludźmi w sposób zapewniający zadowolenie obydwu stron;</li> </ul>

postaw społecznych		<ul style="list-style-type: none"> <li>kształtowanie umiejętności szukania inspiracji, rozwijanie własnej kreatywności;</li> <li>rozwijanie odpowiedzialności za siebie i innych (wolontariat).</li> </ul>
Kształtowanie postaw społecznych	Klasy VIII	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozwijanie umiejętności poszukiwania takich rozwiązań, które stwarzają korzyści dla obydwu stron;</li> <li>rozwijanie umiejętności dostrzegania pozytywnych aspektów działania zespołowego poprzez docenienie różnic zdań i wiedzy, doświadczeń, specjalizacji, kompetencji;</li> <li>rozwijanie potrzeby ciągłego doskonalenia siebie jako jednostki, członka rodziny i społeczeństwa.</li> </ul>
Wartości, normy, wzory zachowań	Klasy I-III, oddziały przedszkolne	<ul style="list-style-type: none"> <li>kształtowanie umiejętności właściwego komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych, dbałość o język i kulturę wypowiedzenia się;</li> <li>kształtowanie umiejętności analizy prostych sytuacji wychowawczych, odróżniania dobra od zła;</li> <li>kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze, poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także poszanowania innych kultur i tradycji, określanie swojej przynależności kulturowej poprzez kontakt z wybranymi dziełami sztuki, zabytkami i tradycją w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym, uczestniczenie w życiu kulturalnym środowiska rodzinnego, szkolnego, lokalnego oraz wydarzeniach organizowanych przez najbliższą społeczność;</li> <li>kształtowanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakt z dziełami literackimi i wytworami kultury, zapoznanie z wybranymi dziełami architektury i sztuk plastycznych należących do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury, wyzwalanie potrzeby kontaktu z literaturą i sztuką dla dzieci;</li> <li>kształtowanie postaw wyrażających szacunek dla ludzi, niezależnie od religii, statusu materialnego, wieku, wyglądu, poziomu rozwoju intelektualnego i fizycznego oraz respektowanie ich praw, podejmowanie działań w celu zapobiegania dyskryminacji;</li> </ul>

		<ul style="list-style-type: none"> <li>• inspirowanie do podejmowania aktywności i inicjatyw oraz pracy zespołowej, wspomaganie działań służących kształtowaniu własnego wizerunku i otoczenia;</li> <li>• przygotowanie do radzenia sobie w sytuacjach codziennych wymagających umiejętności praktycznych, budzenie szacunku dla pracy ludzi różnych zawodów;</li> <li>• przygotowanie do podejmowania działań mających na celu identyfikowanie i rozwijanie własnych zainteresowań;</li> <li>• wstępne kształtowanie postaw wyrażających szacunek do symboli i tradycji narodowych oraz tradycji związanych z rodziną, szkołą i społecznością lokalną;</li> <li>• kształtowanie umiejętności wyrażania własnych emocji w różnych formach ekspresji;</li> <li>• kształtowanie poczucia własnej wartości dziecka, podtrzymywanie ciekawości poznawczej, rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczości oraz brania odpowiedzialności za swoje decyzje i działania;</li> <li>• kształtowanie świadomości odmienności osób niepełnosprawnych, innej narodowości, wyznania, tradycji kulturowej oraz ich praw.</li> </ul>
Wartości normy, wzory zachowań	Klasy IV	<ul style="list-style-type: none"> <li>• zapoznanie z rolą zainteresowań w życiu człowieka;</li> <li>• uwrażliwianie na kwestie moralne, np. mówienia prawdy, sprawiedliwego traktowania;</li> <li>• kształtowanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia;</li> <li>• kształtowanie potrzeby uczestnictwa w kulturze, w tym polskiej i europejskiej.</li> </ul>
Wartości, normy, wzory zachowań	Klasy V	<ul style="list-style-type: none"> <li>• rozwijanie zainteresowań i pasji uczniów;</li> <li>• budowanie samoświadomości dotyczącej praw, wartości, wpływów oraz postaw;</li> <li>• rozwijanie umiejętności wyrażania własnych emocji;</li> </ul>

		<ul style="list-style-type: none"> <li>rozwijanie umiejętności właściwego zachowania się z uwzględnieniem sytuacji i miejsca.</li> </ul>
Wartości, normy, wzory zachowań	Klasy VI	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozwój zainteresowań, poszerzenie autonomii i samodzielności;</li> <li>rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia w kontekście analizy wpływów rówieśników i mediów na zachowanie;</li> <li>dokonywanie analizy postaw, wartości, norm społecznych, przekonań i czynników które na nie wpływają;</li> <li>rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego i europejskiego.</li> </ul>
Wartości, normy, wzory zachowań	Klasy VII	<ul style="list-style-type: none"> <li>popularyzowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego;</li> <li>rozwijanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia i samokształcenia, zaangażowania w zdobywanie wiedzy i umiejętności;</li> <li>rozwijanie takich cech jak: pracowitość, odpowiedzialność, prawdomówność, rzetelność i wytrwałość;</li> <li>umacnianie więzi ze społecznością lokalną.</li> </ul>
Wartości, normy, wzory zachowań	Klasy VIII	<ul style="list-style-type: none"> <li>popularyzowanie wiedzy o różnicach kulturowych oraz rozwijanie umiejętności korzystania z niej w kontakcie z przedstawicielami innych narodowości;</li> <li>popularyzowanie wiedzy i rozwijanie świadomości na temat zasad humanitaryzmu;</li> <li>rozwijanie poczucia odpowiedzialności społecznej poprzez podejmowanie działań na rzecz lokalnej społeczności.</li> </ul>
Bezpieczeństwo: profilaktyka zachowań ryzykownych	Klasy I-III, oddziały przedszkolne	<ul style="list-style-type: none"> <li>zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz sytuacjach nadzwyczajnych;</li> <li>kształtowanie umiejętności wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych, kształtowanie świadomości nega-</li> </ul>

		<p>tywnego wpływu pracy przy komputerze na zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństw wynikających z anonimowości kontaktów, respektowanie ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, internetu i multimedialnych;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• przygotowanie do bezpiecznego i rozsądnego korzystania z narzędzi i urządzeń technicznych, bezpiecznego organizowania zajęć ruchowych i poruszania się po drogach;</li> <li>• przygotowanie do bezpiecznego korzystania ze środków komunikacji, zapobiegania i przeciwdziałania sytuacjom problemowym;</li> <li>• kształtowanie umiejętności utrzymywania ładu i porządku wokół siebie, w miejscu nauki i zabawy.</li> </ul>
<p>Bezpieczeństwo: profilaktyka zachowań ryzykownych</p>	<p>Klasy IV</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• redukcja agresywnych zachowań poprzez uczenie sposobów rozwiązywania problemów;</li> <li>• budowanie atmosfery otwartości i przyzwolenia na dyskusję;</li> <li>• uświadamianie zagrożeń wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych;</li> <li>• zwiększanie wiedzy na temat środków uzależniających i zagrożeń z nimi związanych;</li> <li>• rozwijanie umiejętności troski o własne bezpieczeństwo w relacjach z innymi;</li> <li>• rozwijanie postawy współodpowiedzialności za swoje otoczenie oraz dobrostan swój i innych osób.</li> </ul>
<p>Bezpieczeństwo- profilaktyka zachowań ryzykownych</p>	<p>Klasy V</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu</li> <li>• rozwijanie umiejętności identyfikowania przyczyn własnego postępowania;</li> <li>• dokonywanie analizy wpływu nastawienia do siebie i innych na motywację do podejmowania różnorodnych zachowań;</li> <li>• rozwijanie poczucia osobistej odpowiedzialności, zachęcanie do angażowania się w prawidłowe i zdrowe zachowania;</li> </ul>

		<ul style="list-style-type: none"> <li>• doskonalenie umiejętności rozpoznawania symptomów uzależnienia od komputera i internetu;</li> <li>• utrwalanie wiedzy na temat szkodliwości zażywania substancji psychoaktywnych;</li> <li>• rozwijanie postawy współodpowiedzialności za swoje otoczenie oraz dobrostan swój i innych osób.</li> </ul>
Bezpieczeństwo- profilaktyka zachowań ryzykownych	Klasy VI	<ul style="list-style-type: none"> <li>• dostarczanie wiedzy na temat osób i instytucji świadczących pomoc w trudnych sytuacjach;</li> <li>• budowanie atmosfery wsparcia i zrozumienia w sytuacji problemowej oraz promowanie rzetelnej wiedzy mającej na celu zredukowanie lęku;</li> <li>• rozwijanie umiejętności radzenia sobie z własnymi negatywnymi emocjami oraz z zachowaniami agresywnymi;</li> <li>• kształtowanie przekonań dotyczących znaczenia posiadanych informacji, których wykorzystanie pomaga w redukowaniu lęku w sytuacjach kryzysowych;</li> <li>• rozwijanie świadomości dotyczącej prawa do prywatności, w tym do ochrony danych osobowych oraz ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci;</li> <li>• utrwalanie wiedzy na temat szkodliwości zażywania substancji psychoaktywnych;</li> <li>• rozwijanie postawy współodpowiedzialności za swoje otoczenie oraz dobrostan swój i innych osób.</li> </ul>
Bezpieczeństwo- profilaktyka zachowań ryzykownych	Klasy VII	<ul style="list-style-type: none"> <li>• rozwijanie postaw opartych na odpowiedzialności za dokonywane wybory i postępowanie;</li> <li>• dostarczenie wiedzy z zakresu prawa dotyczącego postępowania w sprawach nieletnich;</li> <li>• rozwijanie umiejętności reagowania w sytuacjach kryzysowych, niesienia pomocy dotkniętym nimi osobom oraz minimalizowania ich negatywnych skutków;</li> </ul>

		<ul style="list-style-type: none"> <li>• rozwijanie umiejętności lepszego rozumienia siebie poprzez poszukiwanie i udzielanie odpowiedzi na pytania: Kim jestem? Jakie są moje cele i zadania życiowe?</li> <li>• uwrażliwienie uczniów na temat zagrożeń wynikających z nadmiernego korzystania z internetu oraz korzystania ze środków psychoaktywnych.</li> </ul>
Bezpieczeństwo- profilaktyka zachowań ryzykownych	Klasy VIII	<ul style="list-style-type: none"> <li>• propagowanie wiedzy na temat prawnych i moralnych skutków posiadania, zażywania i rozprowadzania środków psychoaktywnych;</li> <li>• rozwijanie umiejętności wykorzystywania umiejętności rozwiązywania konfliktów;</li> <li>• rozwijanie umiejętności podejmowania działań zgodnych ze zweryfikowanymi źródłami wiedzy;</li> <li>• utrwalanie umiejętności oceny konsekwencji podejmowanych działań dla siebie i dla innych – określanie alternatywnych rozwiązań problemu;</li> <li>• rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu;</li> <li>• uświadomienie uczniów jak w sposób odpowiedzialny korzystać z internetu .</li> </ul>

### **VIII. ZASADY EWALUACJI PROGRAMU WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNEGO**

Ewaluacja programu polega na systematycznym gromadzeniu informacji na temat prowadzonych działań, w celu ich modyfikacji i podnoszenia skuteczności programu wychowawczo-profilaktycznego. Ewaluacja przeprowadzana będzie poprzez:

- 1) obserwację zachowań uczniów i zachodzących w tym zakresie zmian,
- 2) analizę dokumentacji,
- 3) rozmowy z rodzicami,
- 4) wymianę spostrzeżeń w zespołach wychowawców i nauczycieli,
- 5) analizy przypadków.

Program opracowały:

Weronika Klon

Anna Perła-Grajek

Małgorzata Kisiel

Weronika Czajka

przy współudziale nauczycieli , rodziców i uczniów

**Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny został uchwalony do realizacji Uchwałą nr 3/2023/2024 przez Radę Rodziców Szkoły Podstawowej nr. 4 im. Jana Brzechwy w Swarzędzu. Rada Pedagogiczna podjęła jednogłośnie uchwałę w sprawie realizacji programu wychowawczo – profilaktycznego przez na rok szkolny 2023/24 w dniu 27 września 2023**